

Revisionsutskottet

Regeringens årsberättelse 2019

Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2019

INLEDNING

Remiss

Regeringens årsberättelse 2019 (B 1/2020 rd): Ärendet har remitterats till revisionsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet, utrikesutskottet, finansutskottet, förvaltningsutskottet, lagutskottet, kommunikationsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet, försvarsutskottet, kulturutskottet, social- och hälsovårdsutskottet, ekonomiutskottet, underrättelsetillsynsutskottet, framtidsutskottet, arbetslivs- och jämställdhetsutskottet och miljöutskottet för utlåtande. Tidsfrist: 16.10.2020.

Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2019 (B 17/2020 rd): Ärendet har remitterats till revisionsutskottet för betänkande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 27/2020 rd
- utrikesutskottet UtUU 5/2020 rd
- finansutskottet FiUU 5/2020 rd
- förvaltningsutskottet FvUU 16/2020 rd
- lagutskottet LaUU 6/2020 rd
- kommunikationsutskottet KoUU 6/2020 rd
- jord- och skogsbruksutskottet JsUU 15/2020 rd
- försvarsutskottet FsUU 3/2020 rd
- kulturutskottet KuUU 9/2020 rd
- social- och hälsovårdsutskottet ShUU 5/2020 rd
- ekonomiutskottet EkUU 17/2020 rd
- underrättelsetillsynsutskottet UndUU 1/2020 rd
- framtidsutskottet FrUU 4/2020 rd
- arbetslivs- och jämställdhetsutskottet AjUU 7/2020 rd
- miljöutskottet MiUU 10/2020 rd

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- sessionsråd Elina Normo, statsrådets kansli
- konsultativ tjänsteman Assi Salminen, statsrådets kansli
- avdelningschef, överdirektör Kimmo Viertola, avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli
- finansråd Petri Vihervuori, avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli
- räddningsråd Janne Koivukoski, inrikesministeriet
- ledande expert Linda Viitala, inrikesministeriet
- statsrådets biträdande controller Esko Mustonen, finansministeriet
- informationsförvaltningsråd Tommi Oikarinen, finansministeriet
- regeringsråd Panu Pykönen, finansministeriet
- budgetråd Kirsti Vallinheimo, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Päivi Kantanen, arbets- och näringsministeriet
- direktör Jaakko Eskola, Statens revisionsverk
- direktör Matti Okko, Statens revisionsverk
- biträdande direktör Vesa Koivunen, Statens revisionsverk
- överinspektör Antti Halmetoja, Statens revisionsverk
- effektivitetsrevisionsråd Taina Rintala, Statens revisionsverk
- resultatrevisionschef Teemu Kalijärvi, Statens revisionsverk
- effektivitetsrevisionschef Lassi Perkinen, Statens revisionsverk
- direktör Janne Marttinen, Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi
- tillsynsdirektör Marko Myllyniemi, Skatteförvaltningen
- bevakningschef Tarja Valsi, Skatteförvaltningen
- direktör Taito Vainio, Nödcentralverket
- chef Mauri Turula, Åbo nödcentral
- chef Vesa Seppä, Kervo nödcentral
- räddningsdirektör Jari Korkiamäki, Helsingfors stads räddningsverk
- chef för övervaknings- och larmverksamheten, överkommisarie Harri Nojonen, polisinsrättningen i Inre Finland
- överläkare Sanna Hoppu, Birkalands sjukvårdsdistrikt
- vice huvudförtroendeman Mika Tiilikainen, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- huvudförtroendeman Arto Pirttimaa, Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry
- huvudförtroendeman Mira Huovinen, Finlands Polisorganisationers Förbund rf
- verkställande direktör Janne Känkänen, Försörjningsberedskapscentralen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Nödcentralverket
- Skatteförvaltningen
- Polisstyrelsen
- Tullen.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Statsförvaltningens riskhantering vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden

Revisionsutskottet behandlade statsförvaltningens riskhantering i februari 2019 i ett betänkande (ReUB 10/2018 rd) om revisionsverkets årsberättelse för 2018 och om verkets granskningar. Statens revisionsverk hade utrett hur de statliga ämbetsverken och inrättningarna samt ministerierna hade förberett sig för att trygga kontinuiteten i sin verksamhet vid störningar under normala förhållanden. Målet med riskhanteringen är att säkerställa en normal verksamhet i alla förhållanden. En av de mest betydande utmaningarna är identifiering av risker som hotar verksamhetens kontinuitet. Exempel på störningar som kan hindra myndigheterna från att sköta sina uppgifter eller försvåra skötseln av dem är elstörningar, eldsvådor, vattenskador, avsiktlig skadegörelse och terrorism som hänför sig till användningen av lokaler eller material. Störningar i IKT-systemen kan i sin tur orsaka ytterligare störningar. Personalrelaterade störningar är till exempel enskilda sjukdomsfall, större epidemier, störningar i kollektivtrafiken och strejker.

Enligt revisionen ansvarar de enskilda ämbetsverken i hög grad för statsförvaltningens risk- och kontinuitetshantering trots att både samhällets och statsförvaltningens funktionssätt och problem har blivit allt mer komplexa och omfattande. Ett enskilt ämbetsverks begränsade urval av åtgärder och en snäv lägesbild med fokus på det enskilda ämbetsverket räcker enligt revisionsverket inte till för att svara på de allt mer komplexa riskerna i den föränderliga omvärlden. Enligt revisionsverket saknades det en övergripande riskhantering för hela staten, och ansvaret var oklart.

Revisionsutskottet ansåg detta vara en betydande brist och menade att det är viktigt att utvecklingen går i riktning mot en övergripande riskhantering på statsnivå. Ansvaret för att säkerställa samhällets verksamhet vid störningar under normala förhållanden bör finnas hos en aktör på ministerienivå. Utskottet ansåg också att det krävs mer samarbete inom statsförvaltningen för att kunna upptäcka och hantera förvaltningsövergripande risker. Utifrån betänkande förutsatte riksdagen att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att förbättra statens riskhantering och före utgången av 2020 fastställer harmoniserade och fungerande riskhanteringsförfaranden på statsrådsnivå, förvaltningsområdesnivå och ämbetsverksnivå samt fastställer de ansvariga ministerierna och övriga ansvarsförhållanden (RSk 43/2018 rd).

Den pågående covid-19-pandemin har enligt revisionsutskottet ytterligare betonat behovet av att ordna en övergripande riskhantering inom statsförvaltningen. Det är viktigt att den övergripande riskhanteringen leds centraliserat och att riskhanteringen är en del av den kunskapsbaserade ledningen och beslutsfattandet. Utskottet anser att en övergripande riskhantering gör det möjligt att identifiera de ekonomiskt mest betydande riskerna och också möjliggöra en effektivare resursanvändning.

På basis av riksdagens ställningstagande genomförde den av statsrådet tillsatta delegationen för intern kontroll och riskhantering sommaren 2019 en enkät om riskhantering. Enligt enkäten håller fastställandet av principerna för riskhanteringen och det allmänna ansvaret en ganska god nivå vid ämbetsverken. Däremot utnyttjas den tillgängliga informationen inte till alla delar på ett tillfredsställande sätt i ledningsfunktionen. Det rapporteras systematiskt om riskerna inom ämbets-

Betänkande ReUB 6/2020 rd

verken och till de styrande ministerierna, men det finns inga enhetliga rapporteringsmodeller och även rapporteringssättet varierar.

Finansministeriet tillsatte våren 2020 en arbetsgrupp med uppgift att bereda förslag till de viktigaste målen, tillvägagångssätten och avgränsningarna för riskhanteringen på statsrådsnivå samt förslag till principer för samordningen av riskhanteringen på förvaltningsområdesnivå och myndighetsnivå. Till uppdraget hör också att utreda ändamålsenliga sätt att styra och organisera riskhanteringen på statsrådsnivå. Arbetsgruppen ska dessutom bereda behövliga förslag till hur arbetet ska gå vidare och lämna en rapport senast den 18 december 2020. Arbetsgruppen har i sitt arbete gått igenom bland annat de befintliga processerna inom statsförvaltningen (regeringsprogrammet, beredningen av budgeten och planen för de offentliga finanserna, lagberedningen, statsrådets prognostiseringsarbete) som skulle kunna utnyttjas vid ordnandet av riskhanteringen.

Enligt revisionsverket räcker det inte med att riskhanteringen omfattar hela statsförvaltningen, om varje förvaltningsområde går igenom riskhanteringsprocessen på sitt eget sätt och når resultat som inte är jämförbara med resultaten från andra förvaltningsområden. Inom statsförvaltningen identifieras nuförtiden ett stort antal risker på olika nivåer, bland vilka det gäller att kunna identifiera de väsentliga riskerna. För närvarande pågår processen för tillsättande av kontrollern vid statsrådet, och för kontrollern planeras en viktig roll i statsförvaltningens övergripande riskhantering och beredningen av den. Posten har varit obesatt i flera år.

Utskottet instämmer i revisionsverkets uppfattning och betonar dessutom den information som fås genom prognostiseringsarbetet samt utnyttjandet av den vid identifieringen av risker. Det är bra att man har identifierat kopplingen mellan prognostiseringsarbetet och riskhanteringen. Utskottet anser också att förlorade möjligheter bör kunna identifieras och ses som risker. Riskhanteringen är en komplex helhet och kräver goda yrkesmänniskor och mångsidig kompetens för att lyckas.

Coronapandemin och de snabba bekämpningsåtgärder som den kräver har också lyft fram nya slags risker i fråga om olika myndigheters samarbete, befogenheter och ansvarsförhållanden. Biträdande justitiekanslern har i ett färskt avgörande om åtgärder för bekämpning av coronaviruset på flygplatser våren 2020 (OKV/433/70/2020) behandlat myndigheternas behörighetsförhållanden och ansvarsförhållanden under vårens undantagsförhållanden. Till justitiekanslersämbetet inkom våren 2020 flera klagomål där justitiekanslern ombads utreda dels om myndigheterna vidtagit tillräckliga åtgärder på flygplatserna för att bekämpa coronaviruset, dels vem som hade ledningsansvaret i situationen. Statsrådet i samverkan med republikens president konstaterade den 16 mars 2020 att undantagsförhållanden enligt 3 § 3 och 5 punkten i beredskapslagen råder i landet. Enligt biträdande justitiekanslern borde regeringens riktlinjer ha fått konkret genomslag betydligt snabbare än vad som skedde på flygplatserna. Oklarheterna i behörighetsfrågorna och de oklarheter som annars framkommit i samarbetet verkar åtminstone ha varit en del av orsaken till den uppgivna fördröjningen. Händelserna på flygplatserna i mars 2020 visade att man inte hade lyckats förbereda sig på den kris som orsakades av coronapandemin.

Revisionsutskottets har för avsikt att utöva tillsyn över försörjningsberedskapen. Syftet med försörjningsberedskapen är att skapa beredskap för att upprätthålla livsviktiga samhällsfunktioner vid störningar och undantagsförhållanden. Försörjningsberedskapscentralen är en inrättning

Betänkande ReUB 6/2020 rd

inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Centralen svarar för planeringen och den operativa verksamheten i anslutning till upprätthållandet och utvecklandet av försörjningsberedskapen. Verksamheten grundar sig på en försörjningsberedskapsfond som står utanför statsbudgeten. Försörjningsberedskapsorganisationen å sin sida är ett nätverk som upprätthåller och utvecklar försörjningsberedskapen i Finland enligt principen om offentligt-privat partnerskap. Dess huvudsakliga mål är att trygga verksamhetsbetingelserna för de organisationer som är viktiga med tanke på försörjningsberedskapen och därigenom för hela samhället. Nätverket omfattar ett flertal branscher och hundratals företag.

Utskottet är medvetet om att Statens revisionsverk håller på att inleda en granskning av försörjningsberedskapsverksamheten. Utifrån sakkunnigutfrågningen är bakgrunden till granskningen de konkreta problem som har uppstått i Finland under covid-19-pandemin. Under våren 2020 var störningarna i de internationella produktions- och leveranskedjorna betydande. Planeringen av försörjningsberedskapen i Finland baserar sig på att de internationella produktions- och leveranskedjorna fungerar även vid allvarliga kriser. Enligt revisionsverket har covid-19-pandemin ifrågasatt det ändamålsenliga i dessa verksamhetsmodeller. Syftet med granskningen är att producera information om nuläget för beredskapen inför exceptionella situationer och störningar i Finland och att främja en kostnadseffektiv lösning av de problem som uppstått under pandemin. Avsikten är att utredningen ska bli klar i juni 2021.

Vid sakkunnigutfrågningen framfördes att också arbets- och näringsministeriet har inlett en extern utvärdering av försörjningsberedskapsverksamheten och Försörjningsberedskapscentralens verksamhet. Avsikten är att utvärderingen ska vara klar i slutet av januari 2021. Dessutom färdigställs Försörjningsberedskapsrådets rapport om coronakrisens konsekvenser för försörjningsberedskapsverksamheten i början av november. Vid Försörjningsberedskapscentralen bereds dessutom som bäst en intern strategi och preciseringar av prioriteringarna. Avsikten är att också detta arbete ska slutföras under hösten.

Revisionsutskottet kommer att sätta sig in i de pågående utredningarna när de är färdiga och därefter besluta om inriktningen av sitt eget arbete i fråga om försörjningsberedskapsverksamheten.

Kampen mot grå ekonomi

Ny strategi och åtgärdsprogram

Man vet att grå ekonomi och ekonomisk brottslighet på många sätt är skadliga för enskilda medborgare och hela samhället. Försummelse av lagstadgade avgifter och skyldigheter minskar de skatteinkomster som är nödvändiga för att upprätthålla samhället, vilket i sin tur skapar ett höjningstryck på skatter och avgifter som tas ut av andra medborgare och företag. Grå ekonomi skadar ärliga företagare genom att ge företag som försummat sina skyldigheter en konkurrensfördel. Under den senaste tiden har det i synnerhet talats om utnyttjande av arbetstagare. Allt detta är ägnat att undergräva såväl skattebetalningsmoralen som vår allmänna moraluppfattning och rättssystemets trovärdighet.

För att bekämpningen av grå ekonomi ska lyckas måste myndigheterna ha kompetens inom många olika områden. Det krävs också samarbete mellan många aktörer samt förmåga att gestal-

Betänkande ReUB 6/2020 rd

ta nya former av grå ekonomi. Utmaningarna i bekämpningen av grå ekonomi har under de senaste åren ökat till följd av nya typer av brottsliga fenomen och hot som utvecklas snabbt. De kan till exempel anknyta till den digitala ekonomin och myndigheternas förmåga att upptäcka och bekämpa de problem som den medför. Problemen anknyter bland annat till näthandelns plattformar och internationaliseringen, olika betalningsinstrument (mobilbetalning, virtuella valutor) samt den organiserade brottsligheten. Utöver tillräckliga resurser (kvalificerad personal och tekniska verktyg) behövs det internationellt samarbete och informationsutbyte.

Utskottet anser det vara bra att det i Finland har funnits ett åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi i nästan 25 år. Det första åtgärdsprogrammet antogs 1996. Med hjälp av åtgärdsprogrammen har man kunnat trygga kontinuiteten i bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Statsrådet har godkänt en ny strategi och ett nytt åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet för åren 2020–2023 i juni i år. Strategins mål är att främja sund konkurrens och en rättvis arbetsmarknad mellan företagen, förebygga grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, trygga verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som bekämpar grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt utveckla bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt myndighetssamarbetet.

I regeringsprogrammet har det för bekämpning av grå ekonomi reserverats tilläggsfinansiering på 20 miljoner euro för valperioden. Åtgärdsprogrammet omfattar över 20 projekt och över 50 åtgärder som genomförs i samarbete mellan olika myndigheter. Det nya åtgärdsprogrammet ingriper på många sätt i grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Utskottet är i nuläget särskilt intresserat av de åtgärder som hänför sig till forskningen om bekämpning av grå ekonomi (konsekvensbedömningar och utvidgning av forskningsverksamheten till aggressiv skatteplanering) samt till utvecklandet av myndighetssamarbetet och tryggandet av myndigheternas verksamhet. Utskottet är medvetet om att åtgärdsprogrammet till många delar bara har inletts och att följande mellanrapport lämnas i december i år. Utskottet anser att strategin och åtgärdsprogrammet i sig är lyckade och kommer aktivt att följa hur genomförandet och resultatet av åtgärdsprogrammet.

Bekämpningsmetodernas verkningsfullhet och konsekvensbedömningar

Utskottet har länge varit intresserat av hur effektiva metoderna för bekämpning av grå ekonomi är, och utskottet har regelbundet följt upp frågan i samband med regeringens årsberättelse. Det finns ett gällande ställningstagande av riksdagen i frågan (RSk 32/2010 rd). Det är svårt att bedöma och mäta den grå ekonomin, och detsamma gäller hur effektiva motåtgärderna är.

Effekterna av metoderna för bekämpning av grå ekonomi har till vissa delar bedömts, men detta slag av uppföljning har hittills inte etablerats som en del av forskningsverksamheten kring grå ekonomi och inga resurser har anvisats för den. Nytt är att 200 000 euro har reserverats för konsekvensbedömningar i statsrådets principbeslut. Enligt åtgärdsprogrammet kan genomförandet och effekterna av strategin följas bland annat genom att utvärdera konsekvenserna av lagstiftningsändringar och myndigheternas funktionella effektivitet, utnyttja lägesbildsfunktionen, göra fenomenutredningar och genom att utföra enkätundersökningar riktade till myndigheter och näringslivet.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Vid beredningen av strategin och åtgärdsprogrammet lades enligt vad som framkom under utskottets sakkunnigutfrågning särskild vikt vid konsekvensbedömningen. I beskrivningen av varje projekt finns en punkt ”konsekvensbedömning”. Alla projekt har utsedda ansvariga ministerier och myndigheter, som är skyldiga att sörja för bedömningen av projektets konsekvenser och hitta lämpliga metoder för bedömningen av åtgärderna. I fortsättningen kan också statistiska mätmetoder utnyttjas, om det finns lämpliga mätdata såväl före som efter reformen. Internationella effektivitets- och utvärderingsundersökningar och anknytande metoder kan också tas till hjälp vid utvecklingen av mätmetoderna.

Det bör dock noteras att alla uppgifter som hänför sig till bedömningen av effektiviteten inte är tillgängliga eller kan kopplas till varandra. Utifrån sakkunnigutfrågningen gäller utmaningarna situationer där det fall som behandlas överskrider gränserna mellan myndigheter och förvaltningsområden. Varierande registreringsätt och system för statistikföring medför likaså utmaningar.

Myndighetssamarbetet har under den senaste tiden utvecklats med hjälp av modeller för flermyndighetsverksamhet, som tros öka bekämpningens genomslagskraft. Mätningen av verkningsfullheten i den förebyggande verksamheten upplevs som särskilt utmanande.

Utskottet välkomnar att man redan vid planeringen av åtgärderna har tagit i bruk konsekvensbedömningar och att man också mer systematiskt än tidigare börjat utveckla bedömningen av och mätmetoderna för bekämpningens verkningsfullhet. Utskottet betonar att arbetet kräver tillräckliga resurser.

Utvidgning av forskningsverksamheten till aggressiv skatteplanering

I det nya åtgärdsprogrammet ingår också ett projekt där man utreder möjligheterna att utvidga den oberoende forskningen om grå ekonomi till aggressiv skatteplanering och privatpersoners verksamhet och säkerställer tillräckliga resurser för den. Ansvariga för projektet är finansministeriet och Skatteförvaltningen.

En intern arbetsgrupp inom Skatteförvaltningen utreder för närvarande frågan. Den första uppgiften är att definiera vad som avses med aggressiv skatteplanering. Under sakkunnigutfrågningen framfördes att begreppet är omfattande, svårdefinierat och förenat inte bara med ett juridiskt perspektiv utan att det också har bland annat en moralisk kontext. Det är också utmanande att gestalta gränsen mellan skatteplanering som följer lagens anda och olaglig verksamhet (kringgående av skatt). Enligt utskottet kan aggressiv skatteplanering också innebära liknande nationella arrangemang för undvikande av skatter. Exempelvis i statsrådets ägarpolitiska principbeslut våren 2020 avses med internationell aggressiv skatteplanering i enlighet med OECD:s definition arrangemang genom vilka ett företags inkomst flyttas bort från ett land där inkomsten har uppstått till följd av affärsverksamhet.

Enligt de nu gällande planerna ska forskningsverksamheten organiseras i anslutning till Skatteförvaltningens redan befintliga processer. På detta sätt kan man dra nytta av den kompetens som substansexperterna inom den operativa verksamheten har. Skatteförvaltningens interna utred-

Betänkande ReUB 6/2020 rd

ning blir klar i år, varefter behandlingen av ärendet fortsätter i samråd med finansministeriet. Det har planerats att den egentliga forskningsverksamheten ska inledas under åren 2022—2023.

Utskottet anser det vara viktigt att systematisk forskning om aggressiv skatteplanering nu inleds. Därigenom kommer bättre och högklassigare forskningsdata än tidigare att kunna utnyttjas som underlag för beslutsfattandet. För forskningsverksamheten behövs bland annat mångsidigt kunskande om den nationella och internationella skattelagstiftningen och skattekontrollen. Det är också bra att sätta sig in i motsvarande funktioner till exempel i de andra nordiska länderna och erfarenheterna av dem. Utskottet betonar att det bör reserveras tillräckliga resurser för forskningsverksamheten och tillgång till skatteförvaltningens befintliga material. Samtidigt måste man garantera det oberoende i förhållande till skattekontrollen och de skattskyldiga som krävs för en opartisk forskning. Ny forskningsdata ska också öppet delges både beslutsfattarna och medborgarna, och därför ska behövliga resurser och tekniska genomförandemöjligheter reserveras också för publicering av undersökningarna. Till exempel i Norge finns ett skatteforskningscenter.

Informationsutbyte och samarbete mellan myndigheter

I fjol konstaterade utskottet i sitt betänkande om regeringens årsberättelse att ”informationsutbytet mellan myndigheterna har främjats på många sätt under det nuvarande åtgärdsprogrammet. Det har förbättrat samarbetet mellan myndigheterna, möjliggjort en effektivare bekämpning av svart ekonomi och förhindrat att svart ekonomi spridits till många branscher. Utskottet konstaterar dock att arbetet fortsätter och att informationsutbytet kan förbättras ytterligare.” Riksdagen förutsatte i enlighet med utskottets förslag att regeringen i samband med regeringens årsberättelse rapporterar om vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla informationsutbytet mellan myndigheterna i bekämpningen av svart ekonomi (RSk 25/2019 rd).

Enligt det nya åtgärdsprogrammet (projekt 3.1) är en primär förutsättning för ett effektivt bekämpningsarbete mot grå ekonomi och ekonomisk brottslighet hos myndigheter och dem som sköter offentliga uppdrag att de i sin normala verksamhet kan identifiera aktörer inom grå ekonomi. Identifieringen och övervakningen av aktörer inom grå ekonomi underlättas och effektiviseras i synnerhet om uppgifter om företagsverksamhet och personerna bakom verksamheten är lätt tillgängliga och om myndigheterna använder e-tjänster i sitt informationsutbyte.

I år har det trätt i kraft nya bestämmelser i livsmedelslagen och lagen om behandling av personuppgifter inom migrationsförvaltningen, vilket gör det möjligt att bättre än tidigare utbyta information mellan myndigheterna. Dessutom pågår flera lagstiftningsprojekt som inbegriper bedömning av näringsidkarens eller dennes närmaste krets tillförlitlighet.

Sakkunniga lyfte fram behovet av att ändra statsunderstödslagen och straffregisterlagen. Företagen får stora belopp i företagsstöd, och beloppen har fortsatt att öka till följd av coronapandemin. Vid beviljandet av företagsstöd tillämpas statsunderstödslagen (688/2001), som gör det möjligt att få sekretessbelagda uppgifter om skötseln av offentliga skyldigheter för att klarlägga sökandens och mottagarens bakgrund. Rätten att få uppgifter omfattar inte företagets ansvariga personer och inte heller de ansvariga personernas övriga företagsverksamhet. Rätten omfattar inte heller uppgifter om brottslig bakgrund. Utifrån sakkunnigutfrågningen är riskbedömningen på grund

Betänkande ReUB 6/2020 rd

av dessa luckor bristfällig, och fullgöranderapporterna från Enheten för utredning av grå ekonomi kan inte utnyttjas fullt ut.

Skatteförvaltningen har inte heller själv rätt att få straffregisteruppgifter för skattekontroll och bekämpning av grå ekonomi. Straffregisteruppgifterna är uppgifter som omfattas av integritetsskyddet. Skatteförvaltningen utreder som bäst sitt behov av att använda straffregisteruppgifterna och vilka författningsändringar som behövs för det. Utredningen ska lämnas till justitieministeriet” Utskottet välkomnar att de konstaterade missförhållandena har tagits upp och att den behöriga instansen har fått kännedom om dem så att den kan fatta beslut i frågan.

Myndigheternas resurser

Utskottet har ansett det vara viktigt att trygga myndigheternas verksamhetsförutsättningar vid bekämpningen av grå ekonomi och har regelbundet följt resursbehoven. Utifrån de utredningar som erhållits tidigare år ser det ut som om internationaliseringen, den elektroniska handeln och digitaliseringen medför nya utmaningar för alla aktörer. Myndigheterna vill ha tilläggsfinansiering bland annat för att effektivisera myndighetssamarbetet, utveckla analysfunktioner och tekniska gränssnitt för informationsutbyte. Tekniska och automatiserade datahanteringslösningar anses vara ytterst viktiga för att man ska kunna hålla jämna steg med de snabba förändringarna i omvärlden.

I åtgärdsprogrammet ingår ett projekt (4.1 c) som gäller ett gemensamt resursuppföljningssystem för de centrala myndigheterna. Inrikesministeriet ansvarar för projektet, som håller på att startas upp. Många myndigheter har varit tvungna att anpassa verksamheten, och enligt ministeriet har anpassningsåtgärderna också gällt bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Bekämpningsarbetet kräver förmåga att reagera på nya fenomen i tid genom rätt slags motåtgärder. Bekämpningens styrka och genomslagskraft bygger på samarbete mellan olika myndigheter, och därför bör de centrala myndigheternas resurser granskas som konsekvenskedjor. En minskning eller ökning av en enskild myndighets resurser ger återverkningar i andra myndigheters verksamhet. Avsikten med projektet är att utforma uppföljningen av de centrala myndigheternas resurserna utifrån ett kedjetänkande. Utskottet anser att en gemensam uppföljning av resurserna är viktig, och med hjälp av den är det möjligt att trygga en fungerande och samlad myndighetsverksamhet.

I åtgärdsprogrammet ingår också ett projekt (4.1 d) för att inom polisen skapa verksamhetsmodeller som stöder en systematisk ledning av flermyndighetsverksamheten. I flermyndighetsverksamhet baserar sig det gemensamma riskbaserade valet av objekt på information som samlats in från olika myndigheter. Vid gemensamma tillsynshändelser vidgas myndigheternas perspektiv till exempel i bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande eller människohandel, och förmågan att ingripa i upptäckta missförhållanden förbättras. Ledningen av flermyndighetsverksamheten förutsätter kunskap om och förståelse för bestämmelserna om informationsutbyte och behörighetsfrågor samt om deras konsekvenser för planeringen av verksamheten och ordnandet av den operativa verksamheten. Polisyrkeshögskolan inleder projektet i början av 2021.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Utskottet har bett Skatteförvaltningen, inrikesministeriet, Polisstyrelsen och Tullen lämna skriftliga utredningar om sin nuvarande resurssituation och vilka förändringar som kan förväntas i resursfrågan.

Skatteförvaltningen: Skatteförvaltningen bekämpar grå ekonomi på många sätt. Till åtgärderna hör effektiv beskattning, övervakning av grå ekonomi, skötsel av brottmål och indrivning av fordringar som fastställs i domstol. Dessutom samarbetar Skatteförvaltningen på bred front med andra myndigheter och intressentgrupper samt stöder andra myndigheter som bekämpar grå ekonomi.

Skatteförvaltningen leder eller deltar i över tio projekt inom strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020—2023. Skatteförvaltningen får 5,1 miljoner euro för genomförandet av projekten. Avsikten är bland annat att öka offentligheten för företagsinformation i företags- och organisationsdatasystemet FODS samt att inleda forskning om aggressiv skatteplanering och utvidga fullgörandeutredningstjänsten.

Skatteförvaltningen lägger år 2020 sammanlagt 270 årsverken på övervakning och bekämpning av grå ekonomi. Sammanlagt 360 anställda är inkopplade i arbetet. Personalutgifterna för bekämpningen av grå ekonomi uppgår till cirka 25 miljoner euro. På grund av ärendets samhällseliga betydelse har Skatteförvaltningen som mål att hålla resurserna för bekämpning av grå ekonomi på åtminstone nuvarande nivå under de kommande åren.

Skatteförvaltningen understöder en fortsatt utveckling av modellerna för flermyndighetsarbete. Ett viktigt projekt i fråga om det är uppföljningssystemet för de årsverken som anvisats för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Avsikten är att uppföljningen ska omfatta alla centrala myndighetsaktörer. Härigenom förbättras också den information som riksdagen får om användningen av myndigheternas resurser.

Tullen: En effektiv bekämpning av grå ekonomi hör till Tullens centrala strategiska samhällseliga effektmål, och Tullen bekämpar uppkomsten av skattefel genom ett flertal olika åtgärder inom olika funktioner. Bekämpningen av grå ekonomi ses inom Tullen som en gemensam uppgift för hela organisationen. Det utgör en central uppgift för bland andra Tullens brottsbekämpning, företagsgranskning och annan tillsynsverksamhet.

De projekt som är centrala för Tullen i det nya åtgärdsprogrammet hänför sig till utvecklandet av bekämpningen av livsmedelsbedrägerier i samarbete med Livsmedelsverket samt tryggandet av Skatteförvaltningens skattegranskningar och Tullens företagsgransknings tillgång till information i en digitaliserad omvärld.

På basis av de företagsgranskningar som genomfördes 2019 föreslogs en efteruppbörd av skatter och avgifter på sammanlagt cirka 82,8 miljoner euro, och genom brottsbekämpningen återställdes vinning av brott för 20,5 miljoner euro. Tullens brottsutredning utredde under 2019 sammanlagt 1 362 skattebedrägerier, av vilka 149 var grova skattebedrägerier. Antalet skattebedrägerier, särskilt grovt skattebedrägeri, har ökat betydligt under flera års tid. De skattebedrägerier som tullen utreder hänför sig vanligen till smuggling av punktskattepliktiga produkter och olaglig handel med dem samt till andra oegentligheter i samband med internationell varuhandel.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Tullen har beviljats 140 000 euro i finansiering för åtgärdsprogramperioden, vilket gör det möjligt att anställa en expert för en tid av två år (2021—2022) för ett gemensamt projekt mellan Tullen och Livsmedelsverket som syftar till att utveckla bekämpningen av livsmedelsbedrägerier. Före det fick Tullen särskild finansiering för bekämpning av grå ekonomi senast inom ramen för åtgärdsprogramperioden 2012—2015.

Enligt Tullen har den under de senaste åren också fått särskild finansiering för vissa investeringar i tillsynsteknik, men inom ramen för sin nuvarande budgetram kan den inte i tillräcklig utsträckning genomföra investeringarna eller anställa den personal som behövs för att dra nytta av investeringarna.

Tullen anser att en ökning med 20—40 personer skulle räcka till för att effektivisera bekämpningen av grå ekonomi och stärka dess genomslag. Detta innebär en ökning med 1—2 procent jämfört med Tullens nuvarande styrka på 1 900 anställda.

Polisen: Inrikesministeriet har i sitt yttrande behandlat förändringen i antalet anställda inom polisens bekämpning av ekonomisk brottslighet under de senaste tio åren och konstaterat att den gemensamma operativa styrkan för enheterna för ekonomisk brottslighet 2010 var cirka 460 personer och att polisen 2012 fick resurser för att inrätta cirka 100 tjänster för viss tid. Enligt Polisstyrelsens beslut ska minst 479 anställdas insatser riktas till bekämpning av ekonomisk brottslighet vid polisnärheterna. Enligt ministeriets yttrande har den totala resursen för bekämpning av ekonomisk brottslighet dock minskat på motsvarande sätt som antalet poliser och de totala resurserna för brottsbekämpning. Antalet årsverken inom bekämpningen av ekonomisk brottslighet var 345 år 2017, 331 år 2018 och 325 år 2019. Det innebär att det särskilda anslaget andel av det totala anslaget för avlöning av ekonomiska brottsutredare har ökat. Enligt ministeriet är den resurs på 100 tjänster som anställts med det särskilda anslaget redan cirka en tredjedel av det anslag som används för bekämpning av ekonomisk brottslighet, medan dess andel år 2015 var en femtedel.

Enligt Polisstyrelsens yttrande hade polisen fram till utgången av september fått in över hundra fler fall av ekonomisk brottslighet än i fjol. Antalet anhängiga ärenden som gäller ekonomiska brott har stigit till 3 041. Hälften av de ärenden som är öppna utreds vid polisnärheterna i huvudstadsregionen. Polisen har återställt mer vinning av brott än tidigare; enligt situationen i september 2020 till ett belopp av 23 miljoner euro. Jämfört med för ett år sedan har utredningstiderna i ekonomiska brottmål förkortats med 11 dygn. Polisnärheterna har i år lagt lika mycket resurser på bekämpning av ekonomisk brottslighet som i fjol. Dessutom har Polisstyrelsen i år finansierat fem nya tjänster i anslutning till bekämpningen av ekonomisk brottslighet.

Enligt ministeriet har läget inom bekämpningen av ekonomisk brottslighet försämrats, trots att antalet årsverken inom polisen totalt sett har stigit sedan 2018. Det försämrade läget syns särskilt i enheterna för ekonomiska brott vid huvudstadsregionens tre polisnärheter (Helsingfors, Östra Nyland och Västra Nyland). Dessa enheter undersökte cirka 50 procent av alla öppna ärenden i hela landet. Dessa fall är också svåra, internationella och kräver samarbete mellan flera myndigheter. Även polisnärheten i Tavastland har enligt ministeriet sämre förmåga att undersöka ekonomiska brott i realtid, eftersom den inte längre har någon egen enhet för ekonomiska brott där.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Den separata finansieringen för 100 tjänster som utredare av ekonomiska brott ska enligt det nuvarande regeringsprogrammet ändras till permanent finansiering från och med 2021. Genom rambeslutet för 2017—2020 har polisen beviljats en nivåförhöjning, varav 6,5 miljoner euro har riktats till bekämpning av grå ekonomi. Polisstyrelsen har uppskattat att det årliga behovet nu uppgår till 7,5 miljoner euro. I ministeriets budgetförslag ingick ett tillägg på 1,2 miljoner euro för bekämpning av grå ekonomi och ökning av antalet ekonomiska brottsutredare i huvudstadsregionen (9 årsverken). Anslaget har inte tagits in i regeringens budgetproposition för nästa år.

Utskottet konstaterar att resurserna för hela polisförvaltningen, till exempel för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, även i fortsättningen måste tryggas och att finansieringen ska vara långsiktig och bättre förutsebar för myndigheterna än tidigare. Bekämpningsarbetet kräver planmässighet, förmåga att reagera på nya fenomen och att utnyttja den nyaste tekniken i samarbete mellan olika myndigheter. Utskottet ger sitt fulla stöd för projekt för vidareutveckling av modellerna för samarbete mellan myndigheter. Det är också viktigt att snabbt införa ett uppföljningssystem för de årsverken som anvisats för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet vid alla centrala myndighetsaktörer. Utskottet konstaterar att det utifrån de uppgifter som nu finns att tillgå är svårt att bedöma vilka totala resurser som behövs för en resultatrik bekämpning av grå ekonomi och hur resurserna bör fördelas mellan olika myndigheter.

IKT-projektens produktivitetsnytta

Revisionsutskottet har behandlat ärendet tidigare, nämligen i samband med regeringens årsberättelse (ReUB 7/2014 rd) 2014. Finansministeriet hade 2013 tagit i bruk en projektportfölj för uppföljning av statsförvaltningens IKT-projekt i enlighet med finanspolitiska ministerutskottets riktlinjer. Med projektportfölj avses ett gemensamt tillvägagångssätt och ett gemensamt informationssystem för uppföljningen av IKT-projekt. Enligt finansministeriets uppgifter uppgick statens kostnadskalkyler för pågående projekt då till cirka en miljard euro.

Utskottet konstaterade då att det viktigaste i koncernstyrningen av statens informationsförvaltning är att följa upp helhetsläget och kostnaderna för IT-projekten och att bedriva kontinuerlig riskhantering. Bara att skapa sig en helhetsbild av situationen för statens IT-projekt försvårades av att uppgifterna över cirka en tredjedel av projekten i finansministeriets projektportfölj var bristfälliga i mitten av september 2014. Brister fanns bland annat i fråga om hur projekten framskridit och i presentationen av kostnader och nytta. Utskottet konstaterade då att ministeriernas och ämbetsverkens projekt samt uppföljningen och utvärderingen av projektens effektivitet ska ledas av ledningen för ministerierna och ämbetsverken. Utifrån utskottets förslaget förutsatte riksdagen att regeringen som ett led i uppföljningen av projektportföljen bedömer resultaten av, kostnaderna för och produktivitetsnyttan av de viktigaste ICT-projekten och rapporterar därom till riksdagen. Detta ställningstagande gäller fortfarande och utskottet har utöver vad regeringen har rapporterat om saken i sin årsberättelse satt sig in i nuläget (bilaga 3, s. 33—34).

Lägesbilden över statsförvaltningens betydande IKT-projekt upprätthålls för närvarande i den gemensamma portföljtjänst som förvaltas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. I slutet av 2019 fanns det 120 pågående och 40 avslutade projekt på över en miljon euro i projektportföljen. De projektansvariga myndigheterna har bedömt att 32 (20 procent) av dessa 160 projekt har en sammanlagd kumulativ nyttopotential på cirka 1,7 miljarder euro fram till 2024. När

Betänkande ReUB 6/2020 rd

det gäller projekten fördelas den ekonomiska nytta som eftersträvas genom utvecklingsarbetet enligt förvaltningsområde i storleksordning så att den största nyttan enligt planerna uppnås inom miljöministeriets förvaltningsområde (997 miljoner euro) och den minsta inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde (0,1 miljoner euro). Utifrån sakkunnigutfrågningen omfattar nyttokalkylerna för social- och hälsovårdsministeriets del inte kommunernas och samkommunernas projekt. Detta förklarar att social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde står för en så liten andel av de ekonomiska fördelar som eftersträvas.

Enligt finansministeriets anvisning ska de som rapporterar till statens gemensamma projektportfölj sammanfatta hur nyttan med projektet förverkligas 6—12 månader efter att projektet avslutats. I cirka tio procent av de projekt på över en miljon euro som för närvarande antecknats som avslutade i projektportföljen har anvisningen följts.

I fråga om projekt inom ramen för produktivitetspenningen (moment 28.70.20) ska man i de protokoll som gäller projekten beskriva projektet och den eftersträlvade produktivitetsnyttan. För 2019 beviljades 30 miljoner euro i produktivitetspenning och år 2020 cirka 32 miljoner euro. Enligt revisionsverket är uppföljningen av produktivitetsnyttan inte systematisk, och också de uppgifter som samlas in från olika år skiljer sig åt i fråga om insamlingsgrunderna och källorna.

Bestämmelser om finansministeriets utlåtandeförfarande finns för närvarande i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), som trädde i kraft vid ingången av 2020, och i den förordning (1301/2019) som utfärdats med stöd av den. Målet är att viktiga utvecklingsprojekt ska lämnas till ministeriet för utlåtande innan de inleds. Utlåtandeförfarandet gäller beroende på projektet och aktörerna projekt på över en miljon eller över fem miljoner euro, och tidpunkten för begäran om utlåtande har kopplats till ram- och budgetberedningen. Begäran om utlåtande har ökat under den nya lagens gång (32 utlåtanden fram till 31.8.2020, 14 utlåtanden 2019 och sammanlagt 17 utlåtanden 2017—2018), och enligt finansministeriet har man till dessa delar skapat bättre förutsättningar att på ett enhetligt sätt bedöma fördelarna med utvecklingen.

Enligt sakkunnigutfrågningen har finansministeriet inte haft någon etablerad praxis för att på ett täckande sätt verifiera hur nyttan med projekten i projektportföljen förverkligas. Finansministeriets anvisningar om utlåtandeförfarandet och användningen av projektportföljen baserar sig på bestämmelserna om statens ram- och budgetberedning och på anvisningar som stöder dem. För systeminvesteringar har det krävts specificerade kostnadskalkyler (utvecklings- och underhållskostnader, egna utgifter och inköpsutgifter). Det har inte utfärdats några separata anvisningar om grunderna för kostnads- eller nyttouppskattningarna eller om de förfaranden som ska användas vid uppskattningarna.

Enligt finansministeriet kräver utvecklingen av bedömningen av IKT-projektens produktivetsnytta ett samlat förtydligande av styrningen, uppföljningen och de funktioner och roller som stöder utvecklingen. Det omfattar ministeriernas ansvar och förfaranden i styrningen av IKT-projekten inom branschen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas roll samt det för IKT-projektet ansvariga ämbetsverkets ansvar för uppnåendet och rapporteringen av nyttan. Dessutom bör uppföljningen av statens resultat och nyttan utvecklas på koncernnivå, inte bara se-

Betänkande ReUB 6/2020 rd

parat i fråga om IKT-projekt. Vidare ska den nytta som uppnåts genom utvecklingsprojekten rapporteras i ämbetsverkets eller inrättningens bokslut och verksamhetsberättelse.

Revisionsverket har å sin sida under de senaste åren lämnat flera rekommendationer enligt vilka den nytta som eftersträvas genom investeringar i datasystem bör lyftas fram mer synligt än för närvarande. I det första skedet ska finansministeriet skapa fungerande praxis för uppföljning av nyttan åtminstone för objekt som fått så kallad. produktivitetsfinansiering. Ministerierna ska vidare säkerställa att det beredningsmaterial som ämbetsverken producerar för beslutsfattandet om informationssysteminvesteringar tydligt anger vad de föreslagna kostnadskalkylerna grundar sig på och hur exakta de kan anses vara.

För närvarande baserar sig uppskattningarna av nyttopotentialen dock enbart på de uppgifter som de projektansvariga myndigheterna själva har lämnat, varför det enligt revisionsverket råder osäkerhet om uppgifternas tillförlitlighet och realism. Finansministeriet har försökt lösa problemet genom att utfärda en ny anvisning för statens ämbetsverk och inrättningar år 2020.

Revisionsutskottet konstaterar att den information om IKT-projektens resultat, kostnader och produktivitetsfördelar som regeringen lämnar i sin årsberättelse fortfarande inte är tillräcklig. Det står klart att den nytta IKT-projekten ger oftast också förutsätter förändringar i själva verksamheten, varvid produktiviteten måste kunna bedömas som en helhet. Det medför ytterligare utmaningar för bedömningen, men utskottet ser det som beklagligt att utvecklingsåtgärderna har framskridit mycket långsamt. Utskottet betonar behovet av tillförlitliga och enhetliga uppgifter och anser att finansministeriet bör vidta åtgärder för att rätta till saken. Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att endast en femtedel av projekten trots anvisningarna har bedömt den nytta i euro som projektet medför och endast var tionde projekt rapporterar om den nytta som uppnåts.

Överföringen av grundläggande utkomststöd från kommunerna till Folkpensionsanstalten

Utkomststödet består av tre delar: grundläggande, kompletterande och förebyggande utkomststöd. Tidigare beviljades alla former av utkomststöd av kommunerna, men den 1 januari 2017 överfördes beviljandet av grundläggande utkomststöd till Folkpensionsanstalten (FPA). Revisionsutskottet har behandlat överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten i sitt betänkande ReUB 8/2017 rd. Då fäste utskottet allvarlig uppmärksamhet vid att den främsta grunden för den till det strukturpolitiska programmet hörande överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten, det vill säga att nå besparingar, efter nya kalkyler visade sig vara felaktig och att det tvärtom konstaterades att överföringen medför merkostnader i fortsättningen. Ändå genomfördes överföringsprojektet. Utskottet vill betona i sitt betänkande ”att reformprojekt bör omprövas om det sker väsentliga ändringar i de basala motiveringarna för projekten. Beslutsfattandet bör vara baserat på tillräckliga och hållbara beräkningar.” Utskottet återkommer nu, i samband med behandlingen av regeringens årsberättelse för 2019, till frågan.

Statens revisionsverk har publicerat en effektivitetsrevisionsberättelse om överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten och om betydelsen av konsekvensbedömning vid lagberedningen” (Statens revisionsverks revisionsberättelser 1/2020). Enligt revisionsverket överensstämmer revisionsberättelsens iakttagelser om uppnående av besparingar,

Betänkande ReUB 6/2020 rd

personalresurser och informationssystem med revisionsutskottets slutsatser i betänkandet ReUB 8/2017 rd.

Förhandsbedömningar av konsekvenserna av överföringen till Folkpensionsanstalten och genomförandet av bedömningarna

Överföringen av det grundläggande utkomststödet från kommunerna till Folkpensionsanstalten syftade till besparingar, men målet uppnåddes inte. Vid sakkunnigutfrågningen i utskottet framgick det att kostnaderna för verkställigheten av det grundläggande utkomststödet är tre gånger högre än beräknat. Enligt Folkpensionsanstaltens uppskattning uppgår kostnaderna för genomförandet år 2020 till cirka 98 miljoner euro, medan de på förhand hade uppskattats uppgå till cirka 32 miljoner euro per år. Kostnadsökningen förklaras delvis av att antalet klienter inom utkomststödet har ökat. Dessutom har kostnadsökningen påverkats av att Folkpensionsanstaltens förhandsbedömning underskattade personalbehovet. Behovet av personal har varit dubbelt så stort som man beräknade på förhand. Ett större personalbehov än väntat beror på att behandlingen av det grundläggande utkomststödet vid Folkpensionsanstalten inte motsvarade det som förutspåddes då överföringen bereddes. Det grundläggande utkomststödet skiljer sig från Folkpensionsanstaltens övriga förmåner. För att ett stödbeslut ska kunna fattas krävs individuell behovsprövning och sådana uppgifter om sökandens situation som i regel inte behövs vid beviljandet av grundtrygghetsförmåner. Dessutom är arbetsuppgiften arbetsintensiv. I samband med överföringen till Folkpensionsanstalten fogades också delar av det kompletterande utkomststödet som kräver prövning till det grundläggande utkomststödet.

En sakkunnig noterar att rapporten från den expertgrupp som berett överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten samt yttrandena om regeringens proposition (RP 358/2014 rd) framförde reservationer om genomförandet av modellen och de eftersträvarde besparingarna. Dessa risker lyftes dock inte fram i regeringspropositionen. I samband med beredningen av reformen fäste experterna bland annat uppmärksamhet vid problemen med att samordna den individuella behovsprövningen och likabehandlingen samt besparingarna i personalresurserna. Experterna påpekade att om de behovsprövade elementen bevaras i det grundläggande utkomststödet, kommer jämlikheten och besparingarna i personalresurserna inte att uppnås i den omfattning som eftersträvas. I propositionen noterades dock inte denna risk eller hur överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten påverkar den individuella behovsprövningen.

Revisionsutskottet fäster allvarlig vikt vid att de risker som sakkunniga framfört under lagberedningsprocessen inte togs upp och bedömdes i propositionen. Bilden av konsekvenserna av överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten blev således ensidigt belyst i propositionen. Utskottet anser att frågor som gäller kvaliteten på konsekvensbedömningarna av lagförslagen är mycket viktiga och har låtit göra en undersökning om konsekvensbedömning och behoven att utveckla den i den finländska lagberedningen (Riksdagens revisionsutskotts publikation 1/2020). Utskottet behandlar fortfarande undersökningen.

Vid lagberedningen bedömdes vilka konsekvenser överföringen till Folkpensionsanstalten har för andra myndigheter endast ur några myndigheters synvinkel. Revisionsverkets granskning visar dock att reformen har ökat arbetsbördan för bland annat experter inom arbets- och närings-

Betänkande ReUB 6/2020 rd

tjänsterna samt besvär- och klagomålsmyndigheterna och därmed ökat kostnaderna för myndighetsförvaltningen. Det beror på att lagen om utkomststöd innehåller bestämmelser som påverkar flera myndigheters arbete. För kommunernas del var målet med överföringen till Folkpensionsanstalten att frigöra personalresurser för aktiverande socialt arbete för vuxna och för utveckling av det sociala arbetet. Revisionsverkets granskning visar dock att detta mål inte har framskridit nämnvärt. Antalet förmånshandläggare som behövs för att fatta beslut om utkomststöd och därmed även kommunernas personalkostnader i anslutning till detta har minskat, men samtidigt har antalet socialarbetare, socialhandledare och ledare för socialarbetet som deltar i utkomststödsarbetet ökat. En orsak till denna utveckling är enligt revisionsverket att arbetstiden för andra yrkesutbildade personer inom det sociala området går åt till att sköta ärenden som hänför sig till det grundläggande utkomststödet, såsom rådgivning till klienterna och hjälp med att ansöka om grundläggande utkomststöd. Revisionsutskottet konstaterar att konsekvenserna för myndigheterna bedömdes alltför snävt i lagberedningen. Vid bedömningen borde man i större utsträckning ha beaktat de konsekvenser som lagen om utkomststöd har för olika myndigheter, varvid också förutsättningarna att bedöma reformens konsekvenser för myndighetsförvaltningens arbetsmängd och kostnader skulle ha varit bättre.

Revisionsverkets granskningsresultat visar också att de elektroniska systemen inte har effektiviserat kommunernas utkomststödsförfaranden i den utsträckning som man förutsatte på förhand. Inom kommunens socialväsande måste man leta efter de uppgifter som skickats från Folkpensionsanstalten på olika platser i det elektroniska systemet. Dessutom medför behandlingen av anmälningar som förmedlats via det elektroniska systemet administrativt arbete i kommunerna. Också revisionsutskottet noterade i sitt betänkande ReUB 8/2017 rd att det ursprungligen beräknades att överföringen av utkomststödet skulle ge besparingar särskilt på grund av att FPA:s mer effektiva datasystem antogs effektivisera handläggningen av ansökningar. Så gick det dock inte i praktiken, utan överföringen har rentav medfört manuellt extra arbete. Utskottet betonade i det nämnda betänkandet och upprepar nu att projekt för att ta fram datasystem måste tillförsäkras tillräckligt med tid för att utveckla och testa systemen. Det är också av primär vikt att alla som omfattas av reformen deltar i utvecklingsarbetet.

Reformens konsekvenser för klienterna

Vid sakkunnigutfrågningen i utskottet framgick det att konsekvenserna av överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten för klienterna i huvudsak endast bedömdes i fråga om dem som behöver grundläggande utkomststöd och knappast alls med tanke på de klienter som behöver kompletterande eller förebyggande utkomststöd. Reformen har gagnat utkomststöds klienter som endast ansöker om grundläggande utkomststöd utan särskilda behov. För deras del har det blivit lättare att ansöka om stöd. Däremot har ansökan om kompletterande och förebyggande utkomststöd blivit mer komplicerad, eftersom lagen om utkomststöd för närvarande förutsätter att man först ansöker om och får ett beslut om grundläggande utkomststöd innan man kan ansöka om kompletterande eller förebyggande utkomststöd. Det medför till exempel onödigt arbete för den som ansöker om enbart kompletterande utkomststöd vid Folkpensionsanstalten och leder till att det dröjer längre innan sökanden får stöd. Dessutom har tillgången till och tillgängligheten till tjänster snarare försvårats för kunder som av någon anledning inte kan ansöka om utkomststöd elektroniskt. Revisionsutskottet fäster allvarlig vikt vid att bedömningen av konsekvenserna för klienterna var mycket bristfällig vid beredningen av överföringen av det

Betänkande ReUB 6/2020 rd

grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten. Situationen för dem som har det sämst ställt förbättrades inte — snarare tvärtom. Utskottet betonar att det alltid bör bedömas hur lagstiftningen om medborgarnas grundtrygghet fungerar ur den mest utsatta människogruppens synvinkel.

Utskottet anser också att det är oroväckande att det vid sakkunnigutfrågningen framkommit att sambandet mellan socialt arbete och utkomststöd har försämrats. Traditionellt har det funnits en stark koppling mellan utkomststödet och det sociala arbete som utförs i kommunerna. I och med överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten har detta dock försämrats, eftersom det ekonomiska stödet och det sociala arbetet separerades tydligare än tidigare. När det grundläggande utkomststödet överfördes tog Folkpensionsanstalten samtidigt över prövningen av behovet av socialt arbete samt hänvisning av klienten till kommunala tjänster. I regeringens proposition (RP 358/2014 rd) framfördes de risker som är förenade med försämringen av kopplingen mellan socialt arbete och utkomststöd och presenterades metoder för att lösa situationen. Det avgjordes dock inte vilka åtgärder som skulle vidtas för att få klienterna att söka sig till social service, eftersom klienten själv får bestämma det. Enligt revisionsverkets granskning går arbetstiden för experterna inom det sociala området i kommunerna åt till att söka upp klienter som förmedlats från Folkpensionsanstalten och som behöver socialt arbete. En del av klienter kan inte alls nås. Utskottet anser att situationen är oroväckande, eftersom den leder till längre handläggningstider för ansökningar och till att det tar längre tid innan problemen åtgärdas. Situationen försvagar också uppnåendet av målen i lagen om utkomststöd, det vill säga möjligheterna att bland annat främja att utkomststöds klienterna klarar sig på egen hand och förebygga att klienter behöver utkomststöd långvarigt.

På basis av inkommen utredning anser revisionsutskottet att riksdagens ställningstaganden om marginaliseringen bland unga bör bibehållas.

Reformen av nödcentraltjänsterna

Nödcentralsverket

Nödcentralsverket är ett riksomfattande ämbetsverk som inrättades 2001 och som lyder under inrikesministeriet. Nödcentralsverket har en centralförvaltning som sköter stabsuppgifter i Björneborg och sex nödcentraler på olika håll i Finland. Bestämmelser om nödcentralsverksamheten finns i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) och förordningen om nödcentralsverksamhet (877/2010).

Nödcentralsverket producerar nödcentraltjänster i hela Finland med undantag av Åland. Verket har i uppgift att ta emot nödmeddelanden som rör räddnings- och polisväsendet samt social- och hälsovårdssektorn samt övriga meddelanden som rör säkerheten för människor, miljö och egendom samt förmedla dem vidare till olika hjälpande myndigheter och samarbetspartner.

Nödcentralsverket tog år 2019 emot cirka tre miljoner nödmeddelanden, av vilka cirka hälften förmedlades till andra myndigheter. Av de förmedlade uppgifterna förmedlades 54 procent till prehospital akutsjukvård, 36 procent till polisen, 6 procent till räddningsmyndigheterna och 4

Betänkande ReUB 6/2020 rd

procent till socialjouren och andra myndigheter. Cirka 97 procent av dem som ringde nödnumret fick svar inom 30 sekunder.

I slutet av 2019 hade Nödcentralverket 587 anställda. Av dessa hörde 468 till jourpersonalen. I budgetpropositionen för 2021 föreslås ett nettoanslag på 59,5 miljoner euro för Nödcentralverkets omkostnader (mom. 26.30.02).

Reformer i olika faser

Nödcentraltjänsterna har under de senaste årtiondena varit föremål för kontinuerliga reformer och betydande strukturella utvecklingsåtgärder. År 2001 sammanslogs räddningsväsendets kommunala nödcentraler och larmcentralerna inom polisväsendet, som var separata, till statligt ledda nödcentraler. Den statliga nödcentralverksamheten testades åren 1996—2001 genom att fyra statliga nödcentraler inrättades. I den reform som genomfördes 2001—2005 inrättades 15 statliga nödcentraler på olika håll i landet. I den reform som genomfördes 2011—2014 minskades antalet nödcentraler till sex genom sammanslagning och nedläggning av nödcentraler.

Enligt utredningar från 2013 och 2015 (genomförandet av Nödcentralreformen, utvärderingsgruppens slutrapport, inrikesministeriets publikationer 10/2013 och Nödcentralverkets strukturreform 2010—014, 7.9.2015) har nivån på nödcentraltjänsterna förbättrats tack vare den reform som inleddes 2011. Bland annat svarstiderna för samtal har förkortats, de regionala skillnaderna i tillgången till tjänster har minskat och funktionssäkerheten har förbättrats. Enligt utredningarna har reformen också främjat utvecklandet av verksamhetsätten i hela myndighetskedjan och den riksomfattande harmoniseringen av verksamhetsmodellerna.

Också vid utskottets sakkunnigutfrågning framfördes, i stor utsträckning på de grunder som anförs ovan, positiva helhetsbedömningar av reformerna. Nödcentralverksamheten ansågs också efter reformerna ha utvecklats i en positiv riktning och det ansågs att nödcentraltjänsterna producerades kostnadseffektivt. Kritik framfördes dock bland annat mot att antalet nödcentraler och deras placering till skillnad från den ursprungliga planen ändrades i två faser, vilket ledde till en tillfällig överdimensionering av lokalerna, två omplaceringar av personal och extra kostnader. Det ansågs också att den speciallösning som gjordes för huvudstadsregionen under en kort tid medförde extra kostnader. Med tanke på polisens operativa fältverksamhet ansågs det inte vara den bästa lösningen att en polisinrättning med ett omfattande verksamhetsområde hör till två nödcentralers landskapsbaserade område. Polisens fältverksamhet måste fördelas enligt landskapsgränserna, vilket försvårar polisinrättningens verksamhet och planeringen i verksamhetsområden som överskrider landskapsgränserna. Nödcentralen förmedlar uppdraget till landskapets närmaste lediga polispatrull och inte till en patrull som befinner sig närmare men finns i ett annat landskap. Flera sakkunniga såg utvecklingsbehov i samarbetet och informationsutbytet mellan de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten, även om det konstaterades att det också skett förbättringar.

Reformernas konsekvenser för statsfinanserna

Enligt regeringens proposition om den reform som genomfördes 2011—2014 (RP 262/2009 rd) är utgångspunkten att kostnaderna för Nödcentralverkets normala verksamhet inte stiger. Den

Betänkande ReUB 6/2020 rd

centrala produktivitetsnyttan beror på att behovet av extra personal försvinner. Enligt inrikesministeriets strategiska riktlinjer (15.5.2009) som låg till grund för reformen var de centrala målen för utvecklingen av nödcentralstjänsterna bland annat att minska antalet centraler och anpassa verksamheten till de minskande resurserna.

Enligt en utredning från 2015 om Nödcentralsverkets strukturreform 2010—2014 (7.9.2015) uppgick kostnaderna för genomförandet av den strukturreform som genomfördes 2011—2014 till knappt 18 miljoner euro. Enligt utredningen effektiviserade verket sin verksamhet avsevärt, eftersom antalet årsverken vid Nödcentralsverket minskade med cirka 100 under omstruktureringsperioden. På årsnivå uppskattades minskningens ekonomiska konsekvenser vara cirka 6 miljoner euro. Dessutom avstod ämbetsverket från lokaler, vilket uppskattades minska hyreskostnaderna med knappt 3 miljoner euro på årsnivå. I utredningen har man inte bedömt den arbetsmängd som använts för beredningen och genomförandet av reformen och kostnaderna för den.

Utskottet noterar att Nödcentralsverkets kostnader har börjat öka under de senaste åren. Enligt en utredning som utskottet begärt har kostnaderna för institutets verksamhet minskat efter omstruktureringen 2011—2014. Mellan 2013 och 2016 minskade kostnaderna för verksamheten från 59,9 miljoner euro till 48,6 miljoner euro. Däremot började kostnaderna för verksamheten öka 2017—2019. År 2017 var kostnaderna 52 miljoner euro, år 2018 56,8 miljoner euro och år 2019 59,2 miljoner euro. En central orsak till utvecklingen är den betydande ökningen av IKT-kostnaderna i samband med ibruktagandet av det nya informationssystemet Erica. Ett av målen med nödcentralsreformen 2011—2014 var att ta i bruk ett nytt gemensamt informationssystem. Införandet av systemet försenades dock med flera år, vilket medförde merkostnader (se mer i avsnittet ”Det nya informationssystemet Erica”).

Kostnadsutvecklingen återspeglas i det faktum att de nyckeltal som beskriver ekonomin i Nödcentralsverkets verksamhet sjönk åren 2014—2016, alltså efter strukturreformen, men därefter vände uppåt. Verksamhetskostnaderna i euro per invånare har stigit från 9,0 euro 2017 till 11,0 euro 2019, och kostnaderna per besvarat nödsamtal har under motsvarande tid stigit från 13,4 euro till 18 euro per besvarat nödsamtal.

Reformernas konsekvenser för personalen

Antal anställda och tillgången på personal: Strukturreformerna inom nödcentralstjänsterna har inneburit stora och kontinuerliga förändringar för personalen. Förutom att beredningen och genomförandet av reformerna har tagit stora personalresurser i anspråk, har personalen minskats avsevärt och många arbetstagare har tvingats flytta till en ny ort eller anpassa sig till längre arbetsresor. Till exempel i samband med reformen 2011—2014 bytte 156 personer pendlingsregion, medan 109 personer som inte gick med på att flytta till den nya orten sades upp. Under reformen fördes sammanlagt 735 personliga förändringssamtal. Den reform som genomfördes 2001—2005 innebar enligt regeringens proposition (RP 87/1999 rd) en minskning med cirka 160 anställda. Vid sakkunnigutfrågningen lyftes det bland annat fram att personalen var trött på de ständiga förändringarna och att sakkunskap gått förlorad.

I den utredning som ligger till grund för revisionsutskottets utlåtande till statsrådet 2009 (ReUU 5/2009 rd) granskades också överföringen av Nödcentralsverkets centralförvaltning till Björne-

Betänkande ReUB 6/2020 rd

borg den 1 januari 2001. Det problematiska var att knappt någon av de gamla arbetstagarna flyttade med till Björneborg då. Följden blev att sakkunskap försvann och att det uppstod avbrott i utvecklingen av verksamheten, vilket i utredningen ansågs vara kritiskt för uppbyggandet av en inrättning med central betydelse för befolkningens säkerhet.

I tabellen nedan presenteras utvecklingen av hela personalen och jourpersonalen vid Nödcentralverket från och med 2013:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Personal totalt	691	647	615	601	607	607	587
Jourpersonal	561	542	514	497	493	482	468
Jourpersonalens andel	81 %	84 %	84 %	83 %	81 %	79 %	80 %

Figur 1: Antalet anställda vid Nödcentralverket och antalet jourpersonal 2013—2019.

Av tabellen framgår att antalet jourpersonal har minskat kontinuerligt. Medan det efter omstruktureringen, vid utgången av 2015 fanns 514 jourpersonal, var antalet 468 vid utgången av 2019. Nödcentralverket har ansett att minimistyrkan för jourpersonal är 550. Vid samråd med personalrepresentanter gavs en klart högre siffra för jourpersonalen (630). Antalet jourpersonal har minskat samtidigt som antalet mottagna nödsamtal har ökat med 2—8% per år under de senaste åren. Uppgiftsmängden per jourhavande har ökat betydligt (2019: 6630, 2018: 5800 och 2017: 5600).

Revisionsutskottet anser att otillräcklig jourpersonal är ett betydande problem i nödcentralverksamheten. Antalet jourpersonal är för närvarande så litet att det utgör äventyran en högklassig produktion av nödcentralstjänster. Utskottet konstaterar att säkerställandet av att det finns tillräckligt med kompetent personal har varit en central utgångspunkt för reformerna och att problemet länge har uppmärksammats. Redan det statliga övertagandet av nödcentralverksamheten (fr.o.m. 1.1.2001) motiverades med att antalet jourpersonal vid de kommunala nödcentralerna och polisens larmcentralverksamhet var för litet. I en arbetsgruppsrapport som färdigställdes 2014 (kvantitativ och kvalitativ utveckling av examen för nödcentralsjour 2015—2018) föreslogs flera konkreta utvecklingsförslag för att lösa problemet med personalens tillräcklighet. Under de senaste åren har det otillräckliga antalet jourhavande påtalats klart och tydligt i Nödcentralverkets verksamhetsberättelser och personalberättelser. Utskottet konstaterar att antalet jourhavande inte har kunnat bedömas korrekt i samband med de strukturella reformerna av nödcentralstjänsterna och utvecklingen av verksamheten och att åtgärderna för att öka antalet jourhavande inte har varit effektiva.

Utskottet anser att det är mycket oroväckande att jourpersonalens arbete blir allt mer belastande, vilket för sin del har lett till hög och ökande sjukfrånvaro och minskad arbetstillfredsställelse. År 2019 var jourpersonalens sjukfrånvaro (18,9 arbetsdagar) över dubbelt så hög som inom statsförvaltningen i genomsnitt (8,6 arbetsdagar). Utskottet påpekar att jourpersonalens sjukfrånvaro har varit hög redan länge (17,9—20,4 arbetsdagar 2013—2019), vilket visar att åtgärderna varit ineffektiva. Kostnaderna för Nödcentralverkets företagshälsovård uppgick 2019 med beaktande

Betänkande ReUB 6/2020 rd

av FPA-återbäringarna till 480 177 euro (en ökning med 9,9 procent jämfört med 2018). Under granskningsperioden 2015—2019 var 2019 det svagaste året när det gäller personalens arbetstillfredsställelse. Enligt personalberättelsen för 2019 återspeglas de omfattande strukturella och funktionella förändringar som genomförts vid ämbetsverket i någon mån i personalens upplevda arbetstillfredsställelse.

Utskottet betonar att personalens välbefinnande i arbetet påverkar både arbetsproduktiviteten och kvaliteten på det utförda arbetet och anser det vara viktigt att man vid institutet vidtar effektiva åtgärder för att förbättra jourpersonalens välbefinnande i arbetet. Utskottet ser det stora och ökande antalet jourhavande som sagt upp sig som ett betydande problem, liksom också det faktum att antalet utexaminerade från utbildningen för nödcentralsjourhavande inte ens har räckt till för att täcka den årliga avgången. I fjol utexaminerades 32 jourhavande, medan avgången var rekordstor, 56 anställda. Utskottet välkomnar att antalet nybörjarplatser inom jourutbildningen har utökats till 24 år 2020 och att kursen ordnas två gånger om året. Utskottet konstaterar att det är viktigt att förutse hur antalet jourhavande utvecklas för att antalet utbildningsplatser smidigt och snabbt ska kunna ändras så att det motsvarar Nödcentralsverkets behov.

Enligt utskottets sakkunnigutfrågning har orsakerna till uppsägningarna bland jourhavande i hög grad att göra med det minskade antalet jourpersonal, den ökande belastningen på arbetet och orken i arbetet. Ett enskilt problem som lyftes fram var den dåliga planeringen av arbetsskiftena. Enligt en undersökning som inrikesministeriets räddningsavdelning beställt och som gjorts av Räddningsinstitutets forsknings-, utvecklings- och innovationstjänster (Kadonneen päivystäjän jäljillä, Pelastusopiston tutkimusraportit 1/2019; B-sarja) är den största enskilda orsaken till att nödcentralernas jourhavande söker sig bort från arbetet den oflexibla arbetsskiftsplaneringen. Enligt undersökningen ser det ut som om många av dem som sagt upp sig har löst problemen med ork i arbetet genom omskolning eller andra arbetsuppgifter.

En förutsättning för att högklassiga nödcentralstjänster ska kunna produceras är att antalet jourhavande har dimensionerats rätt även regionalt. Enligt Nödcentralsverkets verksamhetsberättelser för 2019 och 2018 är personalsituationen mest utmanande i Åbo och Kervo. Utskottet anser att det är en brist att de regionala problemen med personalbrist inte har åtgärdats, trots att problemet redan länge varit känt.

Utifrån sakkunnigutfrågningen inverkar Räddningsinstitutets läge i Kuopio, som ordnar utbildning för jourpersonal, på antalet sökande från andra delar av Finland. Till exempel i Egentliga Finland, det vill säga området för Åbo nödcentral, som lider särskilt av personalbrist, söker man knappt alls till utbildningen i Kuopio. Utskottet anser det vara viktigt att jourstudier ordnas även regionalt i större utsträckning än för närvarande, så att de regionala behoven och efterfrågan på tjänster kan beaktas bättre.

Utskottet är bekymrat över det stora antalet obefogade nödsamtal till nödcentralerna (felringningar, ofog osv.). År 2019 tog nödcentralerna emot cirka 865 000 obefogade nödsamtal som inte skulle ha skötts av centralerna (ökning 43 %). Felaktiga samtal som ökar jourernas arbetsmängd gäller ofta situationer där det inte behövs brådskande myndighetshjälp, men medborgaren inte vet vem som annars skulle ha kunnat hjälpa. Utskottet ser det som viktigt att kommunikationen effektiviseras på den här punkten.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Kompetensutveckling: När det gäller att säkerställa kvaliteten på nödcentraltjänsterna, identifiera hjälpbehovet och förmedla ändamålsenlig hjälp betonar utskottet vikten av en högklassig yrkesutbildning och kontinuerlig fortbildning för jourpersonalen. Utbildningen av jourhavande vid Räddningsinstitutet i Kuopio är ett och ett halvt år lång och dess omfattning är 90 studiepoäng (sp). Utbildningen omfattar 15 studiepoäng om polisväsendet vid Polisyrkeshögskolan i Tammerfors. I studierna ingår också undervisning inom hälsovårdsväsendet (10 sp) och socialväsendet (2 sp). Introduktionen för jourhavande tar cirka 3—4 veckor.

Vid sakkunnigutfrågningen framfördes det att kompetensen hos jourhavande i hanteringen av de allt fler akuta fallen (inte nödsituationer) som gäller äldre bör utvecklas och de frågor som ska ställas om patientens tillstånd förbättras. Att så snabbt som möjligt svara på samtal och förmedla ambulans är inte alltid det bästa sättet att lösa situationen eller ändamålsenligt med tanke på användningen av statliga medel. I utvecklandet av verksamheten är det enligt utskottet viktigt att utreda vilka nya larmningssätt och nya serviceformer som kan tas i bruk i akuta situationer som gäller åldringar. Bland nya serviceformer lyfte sakkunniga fram situationsbedömning med hjälp av bilder och video, utnyttjande av distansmedicin, ambulering enheter inom hemservicen samt nära samarbete med jourhjälp 116 117. Jourhjälp är en rådgivnings- och vägledningstjänst inom social- och hälsovården. Den ordnas av sjukvårdsdistrikten och används för närvarande inom flera sjukvårdsdistrikt.

En sakkunnigbedömning påpekar att det finns brister i jourpersonalens kompetens och att yrkesskickligheten inte upprätthålls tillräckligt, vilket enligt utskottet är oroväckande. Enligt en uppfattning som framfördes vid sakkunnigutfrågningen har centralerna inte nödvändigtvis den sakkunskap som behövs i nödsituationer som uppstår mer sällan. Nödcentralerna har till exempel inte alltid kompetens att sköta utmanande uppdrag inom räddningsväsendet. De kan visserligen anropa hjälp, men det kan ske med fördröjning efter att råd har begärts, och riskbedömningen kan vara mycket felvisande. Utskottet betonar att jourpersonal med hög yrkesskicklighet är en absolut förutsättning för högklassig nödcentralsservice och att det därför bör satsas tillräckligt på att upprätthålla och utveckla yrkesskickligheten.

Arbetshandledning: Utskottet anser det vara viktigt att jourpersonalen har tydliga anvisningar som grund för sitt arbete. Vid sakkunnigutfrågningen ansågs omfattningen av olika myndigheters anvisningar (t.ex. anvisningen för polisverksamhet 150 sidor), de kontinuerliga ändringarna i anvisningarna samt oklarheterna i anvisningarna vara en utmaning för jourpersonalen. Tolknings- och osäkerheter och ovisshet om hur anvisningarna ska tolkas bidrar till att öka jourpersonalens belastning och oro för rättssäkerheten.

Också enligt Statens revisionsverks granskning från 2019 (Styrningens inverkan på hur den prehospitala akutsjukvården fungerar; effektivitetsrevisionsberättelse 9/2019) skulle nödcentralernas verksamhet förtydligas om sjukvårdsdistriktens larmanvisningar var enhetliga, eftersom jourhavande måste tillämpa flera sjukvårdsdistrikts anvisningar. Sjukvårdsdistriktens anvisningar är oklara och kan till och med styra resurserna inom den prehospitala akutsjukvården på ett ändamålsenligt sätt. Vid granskningen noterades det också att jourhavande utöver sjukvårdsdistriktens anvisningar också måste tillämpa andra myndigheters anvisningar, såsom räddningsverkets, polisinspektionens, försvarsmaktens samt sjö- och gränsbevakningsväsendets regionala anvisningar.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Det nya informationssystemet Erica

Vid samtliga sex nödcentraler i Finland infördes 2018 och 2019 stegvis ett gemensamt informationssystem, Erica. Det nya systemet ersatte nödcentralernas egna informationssystem och det används förutom av nödcentralerna också av polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet. Det nya informationssystemet styr nödsamtalen i första hand till den nödcentral som ligger närmast den larmande, men om den nödcentralen är överbelastad, går samtalet till en ledig jourhavande vid en annan nödcentral. Avsikten är att med hjälp av det nya enhetliga riksomfattande informationssystemet effektivisera och utveckla nödcentralstjänsterna.

Utskottet anser att det är ett betydande problem att ibruktagandet av det nya informationssystemet fördröjts med flera år. Ursprungligen var avsikten att systemet skulle tas i bruk 2015, men enligt nuvarande planer ska det system som varit föremål för utveckling i över tio år vara klart våren 2021. Till följd av dröjsmålet har Nödcentralverket vid sidan av Erica varit tvunget att upprätthålla det gamla informationssystemet som ett reservsystem längre än planerat. Utskottet är bekymrat över att institutets kostnader har börjat öka i och med de ökande IKT-kostnaderna, i synnerhet för ibruktandet av Erica. År 2016 var IKT-kostnaderna 7,1 miljoner euro, medan de 2019 stigit till 16,1 miljoner euro. År 2016 var IKT-kostnaderna 15 procent av de totala kostnaderna för institutets verksamhet och år 2019 hela 27 procent.

Övergången till det nya informationssystemet och tillägnet av nya arbetssätt i anslutning till det har varit en utmaning för Nödcentralverkets personal. Beredningen och verkställandet av övergången har belastat personalen avsevärt och de problem som upplevts i systemet har bland annat bidragit till att arbetshälsan har försämrats. Det har bland annat upplevts som problematiskt att systemet inte är färdigt och att det inte är användarvänligt. Det är positivt att man under utvecklingen av systemet har strävat efter att rätta till de fel som uppdagats.

Utskottet noterar en utredning som blev klar 2013 (Verkställande av nödcentralreformen; Bedömningsgruppens slutrapport, inrikesministeriets publikationer 10/2013), enligt vilken målen för nödcentralreformen uppfylls i sin helhet endast om ibruktandet av Erica säkerställs inom utsatt tid 2015. Enligt den uppskattning som presenteras i utredningen medför en försening av Erica extra kostnader på 8—11 miljoner euro per år för Nödcentralverket. Förseningen av Erica inverkar dessutom på de andra säkerhetsmyndigheternas verksamhet och kostnader. Enligt utredningen ska en myndighet som deltar i nödcentralverksamheten förbereda sig på ibruktandet av Erica åren 2014—2015 genom att se till att resurserna räcker till, att anvisningarna är uppdaterade, att systemet testas och att personalen utbildas.

Utskottet understryker att Nödcentralverket intar en central roll i att upprätthålla den inre säkerheten och producera grundläggande trygghet för medborgarna. Erica-systemet är ett centralt och mycket kritiskt system för produktionen av nödcentralstjänster. Utskottet anser det vara viktigt att tillförlitligheten och funktionssäkerheten hos den teknik som används i nödcentralverksamheten kan tryggas under alla förhållanden. Det förutsätter beredskap för olika störningssituationer och att behövliga snabba åtgärder fastställs i samarbete med de myndigheter som deltar i nödcentralstjänsterna. Störningsfri verksamhet är viktig, eftersom smidigheten i verksamheten har direkta

Betänkande ReUB 6/2020 rd

konsekvenser för de myndigheter som använder nödcentralstjänster, såsom polisen, räddningsverket och social- och hälsovårdstjänsterna.

När en nödcentral får många nödsamtal och vissa samtal överförs till en annan nödcentral är det enligt utskottet viktigt att man genom gott samarbete och informationsutbyte kan säkerställa att uppdraget får ändamålsenliga resurser och att lägesbilden är densamma för alla myndigheter som är involverade i uppdraget. I ett sakkunnigttrande sägs det i fråga om olyckor om vilka det kommer många nödsamtal, att ett flertal nödcentraler (rentav fyra) då larmar enheter för samma uppdrag på grund av brister i informationsgången. Det skapar onödig förvirring och binder resurser innan situationen klarnar.

Enligt en utredning om läget för polisens övervaknings- och larmverksamhet (Polisstyrelsens publikationsserie 3/2019) som publicerades i december 2019 kritiserade polisens fältchefer Ericasystemets riskbedömning bl.a. genom att konstatera att den skyndsamhetsklassificering som riskbedömningsverktyget ger inte alltid är korrekt. Detta har orsakat en explosiv ökning av brådskande A-uppdrag. Även sakkunnigutfrågningen lyfte man fram behoven att utveckla Ericas riskbedömning. Utskottet anser det vara viktigt att de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten i samråd utreder behovet av att utveckla Ericas riskbedömning och snabbt vidtar behövliga åtgärder.

Utskottets slutsats om nödcentralreformerna

På basis av de utredningar som utskottet fått anser utskottet att man genom nödcentralreformer som helhet har kunnat förbättra nödcentralstjänsterna, trots de ovan nämnda problemen i avslutning till personalens tillräcklighet, ork och kompetens samt informationssystemet. Tillgången till tjänsterna har förbättrats och tjänsterna produceras på ett mer jämlikt sätt i hela landet jämfört med tiden före reformerna. Det är positivt att tjänsterna är tillgängliga dygnet runt via ett enda nödnummer (112) och att reformerna har främjat utvecklingen och riksomfattande harmoniseringen av verksamhetssätten i hela myndighetskedjan, dvs. räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsväsendet. Utskottet anser det viktigt att man i fortsättningen fäster uppmärksamheten vid personalens tillräcklighet, ork och kompetens samt informationssystemets funktion för att säkerställa att nödcentralstjänsterna fungerar väl.

Ställningstaganden som kan strykas

Revisionsutskottet anser att åtgärderna med anledning av följande ställningstaganden har varit tillräckliga eller att ställningstagandena fortfarande är relevanta, men inte längre aktuella.

Fukt- och mögelproblem i byggnader

RSk 36/2017 rd — B 14/2017 rd — B 9/2017 rd

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Klarläggande av ansvarsfrågorna beträffande fukt- och mögelskador i offentliga byggnader

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och genom lagstiftning klarlägger ansvarsfrågorna i de situationer där fukt- och mögelskador i offentliga byggnader orsakar ohälsa bland annat på grund av dröjsmål eller brister i undersökningar, reparationer eller information.

Regeringens årsberättelse 2017

RSk 47/2018 rd — B 11/2018 rd — B 17/2018 rd — ReUB 11/2018 rd

Uppföljning och rapportering av spetsprojektens mål

1. Riksdagen förutsätter att regeringen när spetsprojektet har avslutats ger akt på genomförandet av målen för dem och rapporterar om resultaten och om hur modellen med spetsprojekt fungerar under 2020.

Regeringens årsberättelse 2018

RSk 25/2019 rd — B 3/2019 rd — B 13/2019 rd

Beaktande av uttalanden

6. Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de ställningstaganden om tidigare uttalanden från riksdagen och andra omständigheter som ingår i detta betänkande och i de bifogade utlåtandena från fackutskotten.

Ställningstaganden som ska stå kvar

Följande ställningstagen ska fortfarande gälla.

Svart ekonomi

RSk 42/2010 rd - Ö 8/2010 rd.

Samlad bedömning av beställaransvarslagen

4. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en övergripande bedömning och översyn av beställaransvarslagen. Dess utvecklingsbehov ska anges detaljerat utifrån praktiska erfarenheter och i enlighet med lagens syfte.

Möjligheten till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande ska förhindras i lagstiftningen

23. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att lagar bereds så att lagstiftningen inte ger möjlighet till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Allokering av resurser för uppföljningen av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot den svarta ekonomin har haft

24. Riksdagen förutsätter att regeringen allokerar resurser för uppföljning av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot svart ekonomi har. Också lagstiftning som ökar risken för att svart ekonomi breder ut sig måste uppmärksammas. Behövliga åtgärder för att utveckla insatserna mot svart ekonomi och ekonomisk brottslighet måste vidtas utifrån resultatet av uppföljningen.

Regeringens årsberättelse 2014

RSk 26/2015 rd — B 9/2015 rd — B 15/2015 rd — ReUB 5/2015 rd

Utveckling av regeringens årsberättelse

1. Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter utveckla årsberättelsen med hänsyn till synpunkterna tidigare i betänkandet. Materialet i berättelsen måste vara mer läsarvänligt och informativt och det måste innehålla analyserade data om resultaten och effekterna av verksamheten och förändringar i verksamheten, särskilt de samhällliga effekterna och hur de uppställda målen har förverkligats. Årsberättelsen bör vara en fungerande del av statsförvaltningens och regeringens planerings- och uppföljningsmekanism. Det i sin tur kräver bland annat tydligare målsättning när budgeten upprättas.

IKT-projektens produktivetsnytta

RSk 37/2014 rd — B 12/2014 rd — B 16/2014 rd — ReUB 7/2014 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen som ett led i uppföljningen av projektportföljen bedömer resultaten av, kostnaderna för och produktivetsnyttan av de viktigaste ICT-projekten och rapporterar därom till riksdagen.

Marginaliseringen av unga

– RSk 12/2014 rd – Ö 3/2014 rd – ReUB 1/2014 rd

Förebyggande verksamhet måste prioriteras

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med reformeringen av systemet för social- och hälsovårdstjänster flyttar tyngdpunkten från korrigerande till förebyggande arbete och ingriper i problem hos barn, unga och familjer på ett så tidigt stadium som möjligt. Med tanke på såväl de mänskliga aspekterna som hållbarheten i de offentliga finanserna är det nödvändigt med en omfördelning av de tillgängliga resurserna. Befintlig god praxis bör i samband med reformen spridas och förädlas systematiskt och nya förfaringssätt bör testas.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Hjälp till dem som löper störst risk för att marginaliseras

2. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder för att i första hand de som löper störst risk för att marginaliseras och lider av psykisk ohälsa eller drogproblem ska få den hjälp de behöver.

Dataskydd och sekretess samt undanröjande av hinder för multiprofessionellt samarbete

4. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder när det gäller dataskydd och tystnadsplikt i anslutning till tjänsterna för barn, unga och familjer. Beredningen bör anförtros ett enda ministerium. Ministeriet bör ges förutsättningar och befogenhet att samla och förenhetliga bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt vid myndigheterna till den del de gäller de nämnda tjänsterna. Ministeriet ska vidta behövliga lagstiftningsåtgärder för att undanröja hindren för elektronisk dokumenthantering och multiprofessionellt samarbete i arbetet för att förebygga marginalisering av unga och hjälpa marginaliserade unga.

Informationsgången

5. Riksdagen förutsätter med hänvisning till punkt 4 i ställningstagandet att regeringen genom föreskrifter, anvisningar och utbildning säkerställer informationsutbytet och att enhetlig praxis för dataskydd och tystnadsplikt tillämpas i samarbetet mellan myndigheter. Lagstiftningen, det praktiska förmansarbetet och ledningsarbetet måste betona myndighetens skyldighet att ta ansvar för barnets eller den ungas problem och söka lösningar på problemen i samarbete med familjen och andra involverade. Insatserna ska alltid utgå från barnets bästa och från barnets rätt att få hjälp. I osäkra fall får rädsla för att bryta mot bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt eller för följderna av detta inte utgöra ett hinder för ett ansvarsfullt agerande.

Översyn av systemet med flera finansiella källor

6. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med översynen av social- och hälsovårdens finansieringssystem, som bygger på ett flerkanalssystem, ser till att finansieringen i fortsättningen styr ordnandet av de förebyggande och korrigerande tjänster som krävs för att motverka marginaliseringen av unga på så sätt att tjänsterna erbjuds på ett enda ställe och i form av en lättillgänglig helhet som utnyttjar multiprofessionellt samarbete.

Ett enhetligt tillvägagångssätt för att ingripa i problem

7. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder och inför en förvaltningsövergripande, enhetlig praxis genom vilken man i det praktiska arbetet kan ingripa tidigt och effektivt när barn och unga har problem, sköta informationsutbytet och följa upp åtgärderna samt förhindra att problemen förvärras.

Regeringens årsberättelse 2015

RSk 14/2016 rd — B 10/2016 rd — B 15/2016 rd — ReUB 2/2016 rd

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Spetsprojekt för bekämpning av svart ekonomi

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i åtgärdsprogrammet tar in centrala projekt som har stor betydelse för bekämpningen av svart ekonomi och att regeringen säkerställer att det finns tillräckliga resurser för att genomföra projekten.

Finavia och statsbolagens riskhantering

RSk 4/2017 rd — EÄ 72/2016 rd — ReUB 1/2017 rd

Allmänna anvisningar om riskhanteringen i statsägda bolag

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder och utfärdar allmänna anvisningar om riskhanteringen i statsägda bolag.

Precisering av verksamhetsprinciperna för statens ägarstyrning

2. Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av 2017 preciserar principerna för statens ägarstyrning, särskilt i fråga om bolag som helt ägs av staten.

Regeringens årsberättelse 2016

RSk 36/2017 rd — B 14/2017 rd — B 9/2017 rd

Erfarenheterna av det nuvarande utkomststödssystemet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och utvärderar erfarenheterna av det nuvarande systemet där FPA ansvarar för det grundläggande utkomststödet och kommunerna för det kompletterande och förebyggande utkomststödet samt socialarbetet och att regeringen avger rapport till riksdagen före utgången av 2020.

Riksdagens budget- och tillsynsbefogenheter

RSk 36/2017 rd — B 14/2017 rd — B 9/2017 rd — ReUB 8/2017 rd

Statsfinansiella exponeringar och risker förknippande med stabiliteten i euroområdet

Riksdagen förutsätter att regeringen bekräftar och förtydligar målsättningen om euroområdets framtid och skapar större klarhet i hur riksdagen ska få en samlad bild. Finska statens ansvarsförbindelser och de tillhörande riskerna bör rapporteras i regeringens årsberättelse i alla avseenden i uppdaterad form och heltäckande.

RSk 37/2017 rd — EÄ 21/2016 rd — ReUB 9/2017 rd

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Beslut om ESM-finansierade stödprogram

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder behovet av lagändringar enligt vilka beslut om nya stödprogram som finansieras genom ESM fattas av hela riksdagen, i det fall att ESM:s nuvarande roll inte förändras och medlemsländernas ståndpunkter beaktas i dess beslutsfattande.

Utvecklingsbehov i bostadspolitiken

RSk 26/2018 rd — EÄ 61/2016 rd — ReUB 3/2018 rd

Det åttaåriga utvecklingsprogrammet för bostadspolitiken som en redogörelse till riksdagen

1. Riksdagen förutsätter att det utarbetas ett övergripande och målinriktat utvecklingsprogram för bostadspolitiken som sträcker sig över åtta år. Programmet ska bygga på en utredning om bostadspolitikens centrala fokusområden och det ska lämnas som en redogörelse till riksdagen före utgången av 2020.

Utveckling av bostadsområden

2. Riksdagen förutsätter att det som en del av det åttaåriga utvecklingsprogrammet utarbetas ett förvaltningsövergripande utvecklingsprogram för bostadsområden som stöd för en positiv utveckling i områdena och för att förebygga segregation. Programmet ska på lång sikt trygga en god nivå på tjänster och boende och stärka livskraften i bostadsområdena.

Lösning av problem i områden på tillbakagång genom närings-, region- och utbildningspolitik

3. Riksdagen förutsätter att det i samband med det åttaåriga utvecklingsprogrammet för bostadspolitiken utreds hur man genom närings-, region- och utbildningspolitiken kan förebygga problem med boendet i regioner som går back.

Bedömning av behoven av att utveckla bostadsbidragssystemet

4. Riksdagen förutsätter att behovet att utveckla systemet för bostadsbidrag utvärderas under nästa valperiod i samband med reformen av den sociala tryggheten.

Offentligt stödd bostadsproduktion

5. Riksdagen förutsätter att det produceras fler överkomliga hyresbostäder med statligt stöd i huvudstadsregionen och i de tillväxtorter där det på lång sikt finns efterfrågan på sådana bostäder. Vid byggandet av bostäder med offentligt stöd är det befogat att beakta konjunkturerna så att det offentliga byggandet kan ökas under lågkonjunkturer.

MBT-avtalen

6. Riksdagen förutsätter att MBT-avtalen görs långsiktigare och mer bindande och att staten är redo att utvidga BMT-avtalen också till nya stadsregioner.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Statens bostadsfonds självständiga ställning

7. Riksdagen förutsätter att regeringen bevarar Statens bostadsfonds självständiga och oberoende status och att fondens tillgångar används för att främja boende.

Andelslagsmodell för socialt boende

9. Riksdagen förutsätter att den så kallade andelsmodellen för socialt boende främjas genom lagändringar.

Reform av systemet med bostadsrättsbostäder

10. Riksdagen förutsätter att lagstiftningen om systemet med bostadsrättsbostäder ses över under nästa valperiod så att dess ställning som ett alternativt överkomligt boende förbättras.

Hur integrationen fungerar

RSk 35/2018 rd — EÄ 10/2017 rd — ReUB 6/2018 rd

Åtgärdsprogram för förnyande av integreringsåtgärderna

1. Riksdagen förutsätter att regeringen upprättar ett övergripande åtgärdsprogram om behovet av att se över integreringsåtgärderna och de reformer som ska genomföras. Åtgärdsprogrammet ska lämnas till riksdagen i form av en redogörelse senast 2020.

Reform av integrationslagen

2. Riksdagen förutsätter att regeringen omarbetar integrationslagen och övrig lagstiftning vid behov utifrån riksdagsbehandlingen av redogörelsen.

Snabbare integrationsprocess

3. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att integreringen snabbas upp betydligt på så sätt att integrationsperioden i regel varar ett år. Verksamheten ska effektiviseras jämfört med nuläget i alla faser så snart invandraren har kommit till Finland.

Överföring av det samlade ansvaret för integrationstjänsterna till kommunerna

4. Riksdagen förutsätter att regeringen för att integreringen ska fungera bättre och snabbare överför det samlade ansvaret för integrationstjänsterna till kommunerna och utreder hur tjänsterna kan tillhandahållas i tillräcklig omfattning också på andra håll än i tillväxtcentra.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Tjänster som stöder sysselsättningen av invandrare

5. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att de servicesystem och servicestrukturer som stöder sysselsättningen av invandrare börjar fungera bättre så att de också svarar mot behoven hos företag som erbjuder sysselsättning.

Snabbare handläggning av ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare

6. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att handläggningen av ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare snabbas upp. Handläggningen får ta högst två månader.

Språkstudier inom integrationsutbildningen

7. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att omorganisera språkstudierna inom integrationsutbildningen på så sätt att undervisningskvaliteten garanteras och inlärningsresultaten förbättras så att de uppfyller målen för inläringen och kraven på språkkunskaper i arbetslivet.

Språkutbildningens förpliktande karaktär

8. Riksdagen förutsätter att regeringen gör språkutbildningen mer förpliktande i integrationsplanen för invandrare som fått uppehållstillstånd på så sätt att utbildningen inbegriper ett språkprov.

Studierna inom mottagningstjänster

9. Riksdagen förutsätter att regeringen gör studierna inom mottagningstjänsterna för asylsökande mer förpliktande. Det ska förutsättas att den asylsökande ska ha kännedom om hur samhället fungerar och vilka regler och värderingar som finns. För att säkerställa detta ska det ordnas ett prov.

Främjande av sysselsättningen av kvinnor med invandrarbakgrund

10. Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste vidtar åtgärder för att främja sysselsättningen av kvinnor med invandrarbakgrund. Kvinnorna ska bli en särskild målgrupp för integreringstjänster.

Större involvering av organisationerna och det fria bildningsarbetet i integrationen

11. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att tredje sektorn, det vill säga organisationerna och det fria bildningsarbetet, tar över en större andel av integreringen och att regeringen vidtar åtgärder för att omdefiniera arbetsfördelningen mellan myndigheterna och tredje sektorn.

Regeringens årsberättelse 2017

RSk 47/2018 rd — B 11/2018 rd — B 17/2018 rd — ReUB 11/2018 rd

Betänkande ReUB 6/2020 rd

Eliminering av matchningsproblemen på arbetsmarknaden

2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att eliminera matchningsproblemet med arbetskraften, som försvagar den ekonomiska tillväxten.

Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2018

RSk 43/2018 rd — B 19/2018 rd — ReUB 10/2018 rd

Effektivisering av riskhanteringen

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att förbättra statens riskhantering och före utgången av 2020 fastställer harmoniserade och fungerande riskhanteringsförfaranden på statsrådsnivå, förvaltningsområdesnivå och ämbetsverksnivå samt fastställer de ansvariga ministerierna och övriga ansvarsförhållanden.

Regeringens årsberättelse 2018

RSk 25/2019 rd — B 3/2019 rd — B 13/2019 rd

Informationsutbyte mellan myndigheterna för bekämpning av svart ekonomi

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med regeringens årsberättelse rapporterar om vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla informationsutbytet mellan myndigheterna i bekämpningen av svart ekonomi.

Ansvarsfördelningen inom byggandet och byggnadsanvändningen

2. Riksdagen förutsätter att kvaliteten på byggandet och användningen av byggnader förbättras klart och att tillsynen och ansvarsfördelningen görs tydligare.

Stöd till dem som hamnat i en s.k. mögelfälla

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder vilken typ av hjälp och stöd de som hamnat i en så kallad mögelfälla behöver.

Sunda lokaler 2028

4. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med regeringens årsberättelse rapporterar om de konkreta resultaten av projektet Sunda lokaler 2028 och utvärderar projektets effekter.

Utrikesministeriets dataskyddsarrangemang

5. Riksdagen förutsätter att regeringen går vidare med åtgärderna för att förbättra datasäkerhetsarrangemangen inom utrikesförvaltningen och rapporterar om dem i regeringens årsberättelse.

Betänkande ReUB 6/2020 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Revisionsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelserna B 1/2020 rd och B 17/2020 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de ställningstaganden om tidigare uttalanden från riksdagen och andra omständigheter som ingår i detta betänkande och i de bifogade utlåtandena från fackutskotten.

Helsingfors 11.11.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Outi Alanko-Kahiluoto gröna
vice ordförande Merja Mäkisalo-Ropponen sd
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Marko Kilpi saml
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Veijo Niemi saf
medlem Päivi Räsänen kd
medlem Sebastian Tynkkynen saf
medlem Pia Viitanen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Nora Grönholm
utskottsråd Heidi Silvennoinen
revisionsråd Arto Mäkelä
överinspektör Anne Kalliomäki.